

– kulturális kitekintés

Aki a „Bubó”-ban is rajzolt...

(Beszélgetés Bíró János szobrászművésszel)

Áll Budakeszin egy szobor a Hunor utca közelében. Bronzból öntötték, s egy hátrafelé nyilazó lovas mintáz. Maga az alak nem nagy, a kispasztika és a szobor között van „félúton”. A csavarmenetes, keleti stílusú oszlop – amelyre helyezték – diszkrétén megemeli őt, aki oroszán fejű lován tekint el fölöttünk a „zivataros” századok távolából. Alkotója, Bíró János a nagyszentmiklósi kincs nyeregtáskájáról mintázta, mert számára ez a mozdulat, jelenti az ezredfordulón formába önthető magyarságot. Úgy tűnik, a harcias lovas szobor nyílával és méreteivel is vigyáz a környezetére: szinte elvész a Nap sugara, a fű zöldje, a szél fuvallata között. A tenispályák és a Hunor utcai hársor közötti füves területen a hegyek felé nyilaz, mintha onnan vágatott volna le a völgybe, s onnan üldöznék, vagy mintha onnan akarná becserkészni ellenségeit, hogy csellel, a támadó szerepét felöltve sajátos harcmódorával, egy diadalmas csatakiáltással legyőzze üldözőit. Méltóságosan komoly, ám mégis kedvesen törekeny és szívünkhöz közeli. Az ember a tenyerébe venné, simogatná, mint gyermek a játékát: hiszen hol van már a régi, jól bevált bekerítő harcmódor, s hol vannak már azok az idők, amikor nyílal, dárdával, ne adj Isten pusztá ökölrel, szemtől szemben vívtunk meg egymással?

A szobor alkotója Bíró János egykor Budakeszi lakója, fiatal szobrászművész. Főként absztrakt szobrokat mintáz, mintaképe Marino Marini, Julió Gonzales, kortárs spanyol szobrászművészek, a községben azonban mégis két figurális szobra áll: az egyik a már fent említett Árpád-kori emlékmű, másik Erkel Ferenc mellszobra. „Bíró szobrai nem absztraktok, vagyis elvontak, de nem is ábrázolnak. Mint ahogyan a természetben lévő dolgok sem elvontak és nem ábrázolnak, hanem vannak, léteznek és hatnak egymásra. Minden jelentés és jelentőség a létezésből származik, s nem egy ott nem lévő dologra vagy gondolatra vonatkozik. Minden forma áttekinthető...” – írja róla Vígh Tamás az Új Művészet 1994/7.-8. számában.

– Beszélgetésünk elején arról kérdezem, hogyan sikerült egy Öntől „idegen” stílusban elnyernie élete első három köztéri szoborra kiírt pályázatát?

– Nem vagyok már „mai gyerek”, ahhoz azonban mégis túlonútl fiatalnak érzem magam, hogy absztrakt szobrot kérjenek tőlem az ország közttereire. Ehhez fel kell nőni, mint Picassonak vagy a bármely más ismertebb és jelentősebb szobrásznak. Egyenlőre tehát csak saját kedvtelésre vagy egyéni megrendelésekre készítem absztrakt szobraimat. Két ilyen alkotásomat már megvette a Pécsi Janus Pannónius Múzeum. Biztonságosabban mozgok az absztrakt területén, izgalmasabbnak tartom, s számomra kihívás egy figurális szobor elkészítése. Ezért ha a pénzkereset mellett időm engedi és tetszik a feladat, részt veszek a különböző pályázatokon is. Így pályáztam meg még 1995-ben lakóhelyemen, Buda-

keszin a Önkormányzat által a milicentenáriumra kiírt pályázatot is és Erkel Ferenc mellszobrát a gyógyszertár melletti parkban.

– Említette, hogy a pénzkereset mellett művészkedik. Alárendelt szerep jutott tehát életében a művészetnek?

– Azt senki sem mondhatja, hogy művészek lenni csupa vidámság. „Per aspera ad astra.” – mondták a régiek és bizony igazuk volt, mert nagy dolgokat csinálni, művészsé érní, de akár családost eltartani is kemény életprogramot jelent és jelentett régen is. A nagy művészek legtöbbje, akiket ma jegyez a művészettörténet, mind tragikus sorsú magányos alakok voltak, de nekem nem volt bátorságom ehhez a választáshoz. Én döntöttem és a családot választottam a művészet mellett. A családban az ember éppúgy kiélheti alkotásvágyát például a gyermeke nevelésben, mint ahogyan megmintáz egy szobrot. Feleségem is szobrász, van egy három éves kisfiunk, Gödöllőn építkezünk, mert ott kaptunk lehetőséget arra, hogy egy megrendelés elkészítésének fejében – szent Flórián szobrának helyreállítása árán – amelynek másolata most a tűzoltóság előtt áll, eredetije pedig a múzeumban – olcsón teltet vásároljunk az önkormányzattól. Ezek az évek számomra inkább pénzkeresettel telnek, ami annyit jelent, hogy restaurátor ismerőseimnek segédkezem a különböző műemlék-felújításokon és emellett építészművészettel is foglalkozom.

– Említette, hogy nem vették fel rögtön a főiskolára. Hogyan töltötte a közbeeső időt?

– Nem vettek fel, sőt az értesítésben az állt, hogy „elért pontszáma nulla.” Ez számomra olyan arculcsapás volt, hogy a következő évben nem is jelentkeztem. Nem akartam azonban nagyon messzire kerülni a szobrászattól, s mint általában sorstársaim, akiket nem vettek fel, kőfaragó műhelybe jelentkezünk tanoncnak, hátha tanulunk valamit a szobrászmesterségből. Abból ugyan nem sokat tanultunk, de elsajátítottuk a hidegburkoló szakmát, ami szintén nem utolsó pénzkereseti lehetőség. Saját házámban például én raktam le a padlót. Miután befejeztem hidegburkolói „pályafutásomat”, – látván, hogy a kőszobrászattól már fű nem terem – a Pannónia Rajzfilmstúdióban helyezkedtem, ahol szépen emelkedtem felfelé a ranglétrán. Először kifestőként, később fázis-, majd kulcsrajzóként dolgoztam két éven át. Sajátosan szép világba csöppentem, s máig büszke vagyok arra, hogy a Kérem a következőt – ismertebb nevén a „dr. Bubó”-t rajzolhattam. Majdnem ott is ragadtam, aztán szerencsémre mégis próbáltam újra a főiskolát, majd amikor elvégeztem, tanársegédként ottmaradtam néhány évre. Hát így lettem szobrász.

– Mire büszke, vannak-e álmai, amit szeretne megvalósítani?

– Nem vagyok elégedett, de örülök annak, hogy azt csinálhatom, amit szeretek, hogy családom, gyerekem van – biztos, hogy szeretnék még kettőt-hármat. Most egy milleniumi emlékművön dolgozom, egy vidéki város írt ki pályázatot, s remélem, hogy rövidesen megtehetem azt is, hogy néhány hónapra leállok és a megélhetés megteremtése helyett csak a művészetnek élhetek.

– Szívből kívánom, hogy így legyen!

Galgóczy Zsuzsa

Bíró János 1961-ben született Szentendrén.

1991: Képző-és Iparművészeti Főiskola
1988-91 Szőnyi István Ösztöndíj
91-94 Derkovits Ösztöndíj

Csoportos kiállításai:

1988 Józsefvárosi Kiállítótér – Budapest
1990 Kassel/Weimar Nemzetközi Kőszobrász szimpózium
1992 Galéria 11 – Budapest
1993 XIII. Kispasztikai Biennálé – Pécs (Magyar Alkotóművészek szövetségének díja)
1994 Tavasz Tárlat – Budapest
1995 XIV. Kispasztikai Biennálé – Pécs (II. díj)
1996 Mai magyar szobrászat Budapest
1997 Magyar Szalon Budapest (Különdíj)

Egyéni kiállítások:

1993 Óbudai Társaskör Galéria
1997 Vigadó Galéria Budapest

Köztéri szobrok:

1991 Berda József portré – Újpest
1993 Erkel Ferenc portré – Budakeszi
1996 Millecentenáriumi emlékmű – Budakeszi